

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ**

**ΕΡΓΑΣΙΑ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ**

καθηγητής: Α. Δημητρόπουλος

ΘΕΜΑ: ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ

**φοιτήτρια: ΚΑΛΛΙΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΛΗΔΑ-ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
του Αντωνίου-Ισιδώρου
αριθμός Μητρώου: 1340200600126
ακαδημαϊκό έτος: 2007-2008
εξάμηνο: 4ο (εαρινό)**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ (σελ.3)

I) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1) Έννοια της “ιδιωτικής ζωής” (σελ.4)
- 2) Η *expressis verbis* κατοχύρωση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής στο Σύνταγμα – Οι σχετικές διατάξεις (σελ.5)
- 3) Η νομική σημασία της κατοχύρωσης (σελ.6)
- 4) Το Θέμα της Εργασίας: Το συνταγματικό δικαίωμα του απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής (σελ.7)

II) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

- 1) Η “ιδιωτική ζωή” σε αντιδιαστολή με το “δημόσιο βίο” και την “οικογενειακή ζωή” (σελ.8)
- 2) Η έννοια του απαραβίαστου (σελ.10)
- 3) Απαγορευμένες επεμβάσεις (σελ.11)

III) ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

- 1) Φυσικά πρόσωπα (σελ.12)
- 2) Οι αλλοδαποί (σελ.13)

IV) ΠΕΔΙΟ ΙΣΧΥΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

(προσβολές κατά των οποίων στρέφεται το αμυντικό περιεχόμενο του δικαιώματος)

- 1) Φορείς δημόσιας εξουσίας και ιδιώτες (σελ.14)
- 2) Τριτενέργεια του δικαιώματος (σελ.15)

V) ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

- 1) Η θεσμοποιημένη αναστολή των ατομικών δικαιωμάτων (σελ.16)
- 2) Η αρχή της δημοσιότητας των δικαστικών συνεδριάσεων (σελ.16)
- 3) Η ελευθερία του τύπου (σελ.17)

VI) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- 1) Κάμερες (σελ.19)
- 2) Η Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (σελ.20)

VII) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ (σελ.21)

VIII) α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (σελ.22)

β. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ (ESSAY SUMMARY) (σελ.22)

IX) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ (σελ.23)

X) ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ (σελ.24)

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
άρ.	άρθρο
ΔΣΑΠΔ	Διεθνές Σύμφωνο (ΟΗΕ) περί ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων της 19.12.1966 (ν.2462/1997)
ΔτΑ	Δικαιώματα του Ανθρώπου (περιοδικό)
εδ.	εδάφιο
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών της 4.11.1960 (ν.δ. 53/1974)
ΝοΒ	Νομική Βιβλιοθήκη
ν.	νόμος
ν.δ.	νομοθετικό διάταγμα
ό.π.	όπως παραπάνω
παρ.	Παράγραφος
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
ΠοινΔικ	Ποινική Δικαιοσύνη (περιοδικό)
Σ	Σύνταγμα
σελ.	Σελίδα
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
τμ.	τμήμα
ΤοΣ	Το Σύνταγμα (περιοδικό)
ΧΘΔΕΕ	Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (σχέδιο 2000)

ΠΡΕΙΣΑΓΩΓΗ

1) Η Έννοια της Ιδιωτικής Ζωής

Στην ξένη βιβλιογραφία οι όροι “ιδιωτική ζωή” και “ιδιωτικός βίος” αποδίδονται με τους όρους “privacy, private life, vie privée” κ.ά. Στην ελληνική πρακτική και θεωρία γίνεται χρήση και άλλων συναφών όρων, όπως “σφαίρα απορρήτου” και “ιδιωτική σφαίρα”. Το Σύνταγμα μιλάει άλλοτε για ιδιωτική και οικογενειακή ζωή (άρ.9 παρ.1 εδ.β') και άλλοτε για ιδιωτικό και οικογενειακό βίο (άρ.93 παρ.2). Η ιδιωτική ζωή εντάσσεται στο ευρύτερο πεδίο της ιδιωτικής σφαίρας, η οποία καλύπτει τόσο την ατομική όσο και την οικογενειακή ζωή του ατόμου, την κατοικία του και την επικοινωνία με τους συνανθρώπους του και δεν αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα μόνο των ιδιωτών, αλλά διαμορφώνεται και σε δημόσια προσιτούς χώρους ή ακόμα και υπό το φως της δημοσιότητας.

Ο Κ.Χρυσόγονος ορίζει την ιδιωτική ζωή ως μία “γενικά παραδεκτή, σύμφωνα με τις επικρατούσες κοινωνικές αντιλήψεις, σφαίρα απορρήτου του ατόμου, π.χ. :η ερωτική του ζωή, σωματικά ελαττώματα ή προβλήματα υγείας, ενδοοικογενειακές έριδες κτλ”.¹ Μάλιστα, οι Σούρλας, Σπινέλλης και Μαυριάς θεωρούν ότι ο ιδιωτικός βίος πρέπει να ορίζεται αντικειμενικά. Σύμφωνα με τον τελευταίο, η ιδιωτική ζωή:

α)προσδιορίζεται κατά το αντικειμενικό κριτήριο(τις κρατούσες κοινωνικές αντιλήψεις)

β)έχει ως συνιστώσες την προσωπική υπόσταση, την υγεία και τις οικογενειακές σχέσεις και

γ)δεν περιλαμβάνει την οικονομική ατομικότητα(δηλαδή το επάγγελμα και την εν γένει οικονομική δραστηριότητα).²

Η ιδιωτική ζωή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της προσωπικότητας του ατόμου και, άρα, τυχόν παραβίασή της θα εμπόδιζε την ανάπτυξή της και θα οδηγούσε στη διαμόρφωση μίας συγκεκριμένης μορφής συμπεριφοράς, “αποδεκτής” από τους άλλους.

Μία δημοκρατική, όμως, κοινωνία στηρίζεται στον ενσυνείδητο, αυτόνομο και διαφορετικό πολίτη, τον οποίο δε μπορεί να χαρακτηρίζει κανενός τύπου ολοκληρωτική συμπεριφορά, η οποία σε τελική ανάλυση μπορεί να διακινδυνεύσει μακροπρόθεσμα τόσο την κοινωνική όσο και την οικονομική ανάπτυξη.

¹ Κ.Χ.Χρυσόγονος, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 3η Αναθεωρημένη Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, 2006,σελ. 251

² Κ.Γ.Μαυριάς, Το Συνταγματικό Δικαίωμα Ιδιωτικού Βίου, Αντ.Ν.Σάκκουλας, 1982, σελ. 158-159

2) Η *expressis verbis* κατοχύρωση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής στο Σύνταγμα- Οι σχετικές διατάξεις

Μέχρι το 1975, οι ρητά κατοχυρωτικές του ατομικού δικαιώματος του ιδιωτικού βίου διατάξεις ήταν σπανιες, με μοναδική ίσως εξαίρεση το άρθρο 59 του Συντάγματος του 1961 της Βενεζουέλας. Το 1975, εμπνευσμένος από την ορολογία των Διεθνών Διακηρύξεων για τα δικαιώματα του ανθρώπου και ωθούμενος από τη βούληση αντιμετώπισης του κινδύνου από τη χρησιμοποίηση της (τότε) σύγχρονης ηλεκτρονικής τεχνολογίας παρακολούθησης και κατασκόπευσης, οι οποίοι έγιναν ιδιαίτερα αισθητοί μετά το σκάνδαλο Watergate στις Η.Π.Α., ο Έλληνας συντακτικός νομοθέτης εισήγαγε, παράλληλα με την παραδοσιακή κατοχύρωση του οικιακού ασύλου, και αυτήν του ιδιωτικού βίου:

“1. Η κατοικία του καθενός είναι άσυλο. Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη. Καμία έρευνα δε γίνεται σε κατοικία, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος και πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας.

2. Οι παραβάτες της προηγούμενης διάταξης τιμωρούνται για παραβίαση του οικιακού ασύλου και για κατάχρηση εξουσίας και υποχρεούνται σε πλήρη αποζημίωση του παθόντος, όπως νόμος ορίζει” (άρθρο 9 Σ).

Στο πλαίσιο της τελευταίας αναθεώρησης του Συντάγματος (έτος 2001), προστέθηκε το νέο άρθρο 9Α, το οποίο προβλέπει περαιτέρω το δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, χρήση και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων καθώς και τη λειτουργία μίας ανεξάρτητης αρχής, επιφορτισμένης με τη διασφάλιση της προστασίας αυτής.

Στο άρθρο 93 παρ.2 Σ αναφέρεται επίσης ότι “οι συνεδριάσεις κάθε δικαστηρίου είναι δημόσιες, εκτός αν το δικαστήριο κρίνει με απόφασή του ότι η δημοσιότητα πρόκειται να είναι επιβλαβής στα χρηστά ήθη ή ότι συντρέχουν ειδικοί λόγοι προστασίας της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής των διαδίκων”.

Μπορούμε ακόμη να υποστηρίξουμε ότι τα άρθρα 2 παρ.1 και 5 παρ.1, που διακηρύσσουν το σεβασμό στην αξία του ανθρώπου αφενός και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας αφετέρου, αναφέρονται και προστατεύουν έμμεσα και την ιδιωτική ζωή ως ειδικότερη έκφανση των

παραπάνω αγαθών.

Σχετικές με την παραβίαση της ιδιωτικής ζωής από ιδιώτες διατάξεις περιέχονται και στην αστική και ποινική νομοθεσία, όπως στα άρθρα 241,370 και 370Α, 371 ΠΚ, 57 και 178 ΑΚ (σύμφωνα με την οποία είναι άκυρη η σύμβαση με την οποία ένα πρόσωπο παραιτείται του απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής γενικά υπέρ άλλου προσώπου). Ισχύουν επίσης οι ρυθμίσεις των νόμων 2472/1997 και 2774/1999, η πρώτη εκ των οποίων αναφέρεται στην προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η δε δεύτερη στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τηλεπικοινωνιακό τομέα.

Σε διεθνές επίπεδο, το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή προστατεύεται και από τα άρθρα 7,8,9,41 παρ.2 περ.2,42 ΧΘΔΕΕ, 8 ΕΣΔΑ, 12 της Οικουμενικής Διατάξεως και 17 παρ.1 ΔΣΑΠΔ, συμβάσεις οι οποίες ισχύουν και στη χώρα μας.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί, ότι ως συνταγματικό δικαίωμα η προστασία της ιδιωτικής ζωής αποτελεί “μητρικό δικαίωμα” πολλών άλλων ειδικότερων δικαιωμάτων και διατάξεων, που προστατεύουν μερικότερες εκφάνσεις της, όπως εκείνων του ασύλου της κατοικίας, του γάμου, της οικογένειας, του απόρρητου των ανταποκρίσεων κ.τ.λ.³

3) Η νομική σημασία της κατοχύρωσης

Σήμερα, οι διαρκείς παραβιάσεις του ιδιωτικού βίου πραγματοποιούνται στο όνομα της ασφάλειας των πολιτών και της ανακοπής της τρομοκρατίας και της λαθρομετανάστευσης, ενισχύονται όμως και από την άνθηση των εταιρειών κατασκευής συστημάτων ασφαλείας και παρακολούθησης και την αλματώδη ανάπτυξη της σύγχρονης ηλεκτρονικής τεχνολογίας. Γι' αυτό άλλωστε χρόνο με το χρόνο, σύμφωνα με επίσημες μελέτες, η προστασία του ιδιωτικού απορρήτου επιδεινώνεται, καθιστώντας το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα “εύθραυστο και εκτεθειμένο”.⁴

Δεδομένης, λοιπόν, της κατάστασης αυτής, εύκολα αντιλαμβανόμαστε πόσο σημαντική είναι μία συνταγματική διάταξη η οποία απαγορεύει γενικότερα την παρακολούθηση, την κατασκόπευση και τον έλεγχο της

³ Α.Γ. Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα Ειδικό Μέρος, Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου Τόμος III, 2005 σελ.155

⁴ www.privacyinternational.org

ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής με οποιοδήποτε τρόπο, είτε αυτός είναι φανερός, είτε κρυφός.

Σύμφωνα με τον Κ.Μαυριά⁵, καθιερώνοντας το άρθρο 9 παρ.1 εδ.β' Σ., ο συντακτικός νομοθέτης απευθύνει εντολή στο δικαστή και στον κοινό νομοθέτη, ο μὲν να ερμηνεύει με ευρύτητα, ο δε να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία του απορρήτου των ιδιωτών, είτε αυτό ανάγεται στην επικοινωνία τους μέσω του προφορικού λόγου, είτε στη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των στοιχείων που συνιστούν το λεγόμενο “βιοπορταίτο” τους. Απευθύνει επίσης εντολή για πλήρωση των κενών του νόμου που διαπιστώνονται τόσο στην ποινική όσο και στην αστική προστασία του ιδιωτικού απορρήτου. Η σημασία, λοιπόν, της διάταξης, είναι τεράστια, αφού επιτυγχάνεται, κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτησης, η δικαστική και νομοθετική προστασία του ατομικού απορρήτου.

4)Το Θέμα της εργασίας

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το συνταγματικό δικαίωμα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, όπως αυτό απορρέει από το άρθρο 9 του Συντάγματος. Σκοπός είναι ο εντοπισμός των ορίων του δικαιώματος, των φορέων του, των κινδύνων που αντιμετωπίζει στη σύγχρονη πραγματικότητα και η εξέταση άλλων σχετικών ειδικότερων θεμάτων που θα βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση του ζητήματος.

II)ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

1α) Η ιδιωτική ζωή σε αντιδιαστολή με το “δημόσιο βίο”

(βασισμένο στην ομιλία της Σ.Βούλτεψη, “Τα όρια μεταξύ ιδιωτικού και δημοσίου”)

⁵ Κ.Γ.Μαυριάς, ό.π. Σελ. 172-176 και 196

Η εύρεση κατ'αρχήν των ορίων μεταξύ της ιδιωτικής και της δημόσιας ζωής είναι σχετικά ευχερής και έχει εξεταστεί επανειλημμένως. Η ιδιωτική ζωή περιλαμβάνει το ίδιο το άτομο, την οικογένειά του και το στενό κύκλο των φίλων και γνωστών του. Αντίθετα, η δημόσια ζωή περιλαμβάνει τις σχέσεις του ατόμου με έναν ευρύτερο κύκλο προσώπων ή αποσκοπεί στο να επηρεάσει τα “δημόσια πράγματα”. Στις δημόσιες, λοιπόν, δραστηριότητες κατατάσσονται η πολιτική δράση, η ανάμειξη στα δημόσια θέαματα, η επιστημονική δράση κ.τ.λ.⁶, τομείς στους οποίους υφίσταται πάντοτε δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού για ενημέρωση. Δεν πρέπει βέβαια να παραβλέπουμε το γεγονός ότι η διάκριση μεταξύ ιδιωτικού και δημοσίου βίου καθίσταται συχνά δυσχερής. Αποδεχόμενος, μάλιστα, την πραγματικότητα αυτή, ο Κρίππας τονίζει ότι στην κρίση σχετικά με το εάν μία δραστηριότητα αποτελεί εκδήλωση της ιδιωτικής ή της δημόσιας ζωής “υπεισέρχεται σε ικανόν ποσοστόν το υποκειμενικόν στοιχείον”.⁷

Δε πρέπει, επίσης, να ξεχνάμε ότι είναι άλλο πράγμα η προστασία της ιδιωτικής ζωής των απλών πολιτών και άλλο των δημοσίων προσώπων, των οποίων η δραστηριότητα σχετίζεται εκ των πραγμάτων με το δημόσιο συμφέρον. Δεν είναι άλλωστε λίγοι εκείνοι, οι οποίοι υποστήριξαν ότι τα δημόσια πρόσωπα πρέπει να κατοικούν σε “διάφανα σπίτια”, υπογραμμίζοντας με τον αλληγορικό αυτό τρόπο την ανάγκη για διαφάνεια, η οποία αποτελεί τη μέγιστη εγγύηση του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Στο εξωτερικό, οι περιπτώσεις σύγκρουσης του δικαιώματος προστασίας της ιδιωτικής ζωής με τη δημόσια εικόνα των προσώπων ποικίλουν. Στις Η.Π.Α., το σκάνδαλο Κλίντον-Λεβίνσκι προκάλεσε συζητήσεις επί συζητήσεων σχετικά με την προστασία του ιδιωτικού βίου του προέδρου, αλλά ο ανεξάρτητος δικαστής Κένεθ Σταρ που ανέλαβε την υπόθεση αποφάσισε να δημοσιοποιήσει το πόρισμά του στο Internet, υποστηρίζοντας πως ο λαός πρέπει να έχει στη διάθεσή του όλα τα στοιχεία για τη δράση των δημοσίων προσώπων, από τη στιγμή που αυτά παίρνουν όλες τις σημαντικές αποφάσεις για λογαριασμό του. Παρόμοια περιστατικά έχουμε στη Γαλλία, την Ιταλία, τη Βρετανία και αλλού.

Αυτά βέβαια συμβαίνουν στις Δημοκρατίες, όπου ο λαός, τυπικά τουλάχιστον, αλλά και ουσιαστικά σε ένα σημαντικό βαθμό, διαθέτει και ασκεί εξουσία. Διότι στη Ζιμπάμπουε, ο Μουγκάμπε απαγόρευσε με νόμο

⁶ Π.Δ.Δαγτόγλου, Ατομικά Δικαιώματα Α', Δεύτερη Αναθεωρημένη Έκδοση, Αντ.Ν.Σάκκουλας, 2005 σελ.390

⁷ Γ.Κρίππας, Η Ελευθερία του Τύπου Έναντι του Δικαιώματος του Ιδιωτικού Βίου, 1972, σελ.36

επί ποινή προστίμου ή ακόμα και φυλάκισης τη δημοσιοποίηση όχι μόνο στοιχείων που αφορούν την ιδιωτική του ζωή, αλλά και την άσκηση οποιασδήποτε κριτικής στο πρόσωπό του.

Στη χώρα μας, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασε ο τρόπος με τον οποίο τα Μέσα χειρίστηκαν την Άνοιξη του 2005 τα του παραδικαστικού κυκλώματος και της εμπλοκής ιεραρχών. Ο σάλος που προκάλεσαν οι υποθέσεις αυτές οδήγησαν τον Απρίλιο του 2005 στην απόφαση-σταθμό από την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων για την ελευθερία του Τύπου, σύμφωνα με την οποία ήταν απόλυτα δικαιολογημένη και θεμιτή η δημοσιοποίηση πράξεων διαφθοράς από τα δημόσια πρόσωπα. Τα πρόστιμα επιβλήθηκαν για την κατ'επανάληψη μετάδοση των στοιχείων, χωρίς να είναι πλέον αναγκαία για την επίτευξη του δημοσιογραφικού ελέγχου.

Νωρίτερα, όταν άρχισαν να προβάλλονται και στην Ελλάδα τα πρώτα reality shows, οι υπέρμαχοί τους υποστήριξαν ότι η παραβίαση των ιδιωτικών στιγμών γίνεται με τη συναίνεση των συμμετεχόντων. Παρέβλεψαν, όμως, το γεγονός ότι το Σύνταγμα επιβάλλει την προστασία της αξίας του ανθρώπου, ακόμα και όταν ο ενδιαφερόμενος δεν το αντιλαμβάνεται και αυτοεκτίθεται. Διότι δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η αξία του ανθρώπου δεν αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεως σε προσωπικό επίπεδο.

1β) Η ιδιωτική σε αντιδιαστολή με την οικογενειακή ζωή

Το Σύνταγμα διακρίνει στο άρθρο 9 παρ.1 εδ.2 μεταξύ ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, καθιστώντας με αυτό τον τρόπο σαφές ότι δεν πρόκειται για το ένα και το αυτό. Στην πρώτη περίπτωση, στο πλαίσιο της ιδιωτικής ζωής, μιλάμε για ατομική ζωή, δηλαδή για τη ζωή του ατόμου καθ'εαυτό, ενώ στη δεύτερη περίπτωση το αντιμετωπίζουμε σαν μέλος μιας οικογένειας. Συχνά, όμως, στην έννοια της ιδιωτικής ζωής περιλαμβάνουμε και την οικογενειακή, χωρίς αυτό να είναι λάθος, καθώς

πολλές φορές οι τομείς αυτοί της ζωής περιπλέκονται και καθίστανται αδιαχώριστες.⁸

2) Η έννοια του απαραβίαστου

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, στο άρθρο 9 του Συντάγματος διακηρύσσεται το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής, το οποίο δε σημαίνει τίποτε άλλο πέραν του γεγονότος ότι κάθε άνθρωπος κυριαρχεί μόνος σε έναν συγκεκριμένο πυρήνα της ζωής του, στον οποίο δε μπορεί να διεισδύσει κανένας άλλος, ούτε το Κράτος. Τα όρια και το περιεχόμενο της ιδιωτικής ζωής τα καθορίζει κατ'αρχήν ως ένα βαθμό το ίδιο το άτομο.⁹ “Απαρβίαστο της ιδιωτικής ζωής”, λοιπόν, σημαίνει απαγόρευση της δημοσιοποίησης της ζωής του ανθρώπου.

3) Απαγορευμένες Επεμβάσεις

Σύμφωνα πάντα με τον Π.Δ.Δαγτόγλου, απαγορεύεται κάθε κρατική επέμβαση έστω και με τυπικό νόμο που επιφέρει τις κάτωθι καταστάσεις ή συνέπειες:

- α) αναγκαστική συμβίωση ή συστέγαση (εκτός των περιπτώσεων νόμιμης προσωρινής κράτησης ή του νόμιμου ποινικού κολασμού)
- β) αναγκαστική διαμόρφωση της ιδιωτικής ζωής
- γ) οπτική ή ακουστική παρακολούθηση ή καταγραφή με οποιοδήποτε

⁸ Π.Δ.Δαγτόγλου,ό.π., σελ 390

⁹ Π.Δ.Δαγτόγλου,ό.π., σελ 390

τρόπο ή μέσο της ιδιωτικής ζωής(εκτός της διερευνήσεως, αποκαλύψεως και διώξεως σοβαρών εγκλημάτων στο νόμιμο πλαίσιο)

δ)υποχρέωση του νόμου να αποκαλύπτει στοιχεία της ιδιωτικής ζωής

ε)χρήση μεθόδων ή συσκευών που εκβιάζουν την αποκάλυψη, παρά τη θέληση του ατόμου, στοιχείων της ιδιωτικής του ζωής.¹⁰

III)ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

1)Από τη διατύπωση του άρθρου 9 παρ.1 εδ.2 του Συντάγματος προκύπτει ότι φορείς του δικαιώματος μπορούν να αποτελούν μόνο φυσικά πρόσωπα (“η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστος”). Αυτό είναι απολύτως λογικό, αφού τα νομικά πρόσωπα

¹⁰ Π.Δ.Δαγτόγλου,ό.π., σελ.390-391

δεν μπορούν να έχουν ιδιωτική ούτε οικογενειακή ζωή.¹¹ Στο σημείο αυτό η ελληνική νομοθεσία συμφωνεί με πολλές αντίστοιχες αλλοδαπές και διεθνείς διατάξεις: στο Privacy Act του 1974(Η.Π.Α.) τμήμα 2ο, παράγραφος β' αναφέρεται ότι “ο σκοπός του παρόντος νόμου συνίσταται στην παροχή προς το άτομο εγγυήσεων εναντίον εισβολών στην ιδιωτική του σφαίρα κτλ”, ενώ στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των προσώπων έναντι της ηλεκτρονικής επεξεργασίας των προσωπικής φύσεως πληροφοριών (άρθρο 1) τονίζεται ότι “σκοπός της παρούσας σύμβασης είναι η διασφάλιση σε κάθε φυσικό πρόσωπο στο έδαφος κάθε (συμβαλλόμενου) μέρους, του σεβασμού των δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών και κυρίως του δικαιώματος ιδιωτικού βίου, από την ηλεκτρονική επεξεργασία των προσωπικής φύσεως πληροφοριών που το αφορούν”.

Όσον αφορά όμως συγκεκριμένα την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, υπάρχουν ορισμένες δυνατότητες επέκτασης του δικαιώματος και σε νομικά πρόσωπα, αν θεωρήσουμε ότι το δικαίωμα αυτό, μέσω της διατάξεως 9Α του Συντάγματος, αποτελεί κεκτημένο και για τα πρόσωπα αυτά.

2 “Άτομα” δεν αποτελούν μόνο οι Έλληνες πολίτες, αλλά όλα τα φυσικά πρόσωπα εφόσον εντάσσονται στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής του Συντάγματος, άρα το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή αναγνωρίζεται και στους αλλοδαπούς και τους ανιθαγενείς. Το δικαίωμα αυτό εντάσσεται στην κατηγορία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και, για το λόγο αυτό, το Σύνταγμα δεν κάνει διάκριση μεταξύ Ελλήνων πολιτών και μη.¹²

¹¹ Π.Δ.Δαγτόγλου,ό.π., σελ.396

¹² Π.Δ.Δαγτόγλου, ό.π. Σελ. 397

ΙV)ΠΕΔΙΟ ΙΣΧΥΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

1)Φορείς Δημόσιας Εξουσίας και Ιδιώτες

Το Σύνταγμα δε διακρίνει μεταξύ παραβίασης της ιδιωτικής ζωής από την κρατική εξουσία ή από αλλού. Το δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο έχει κατ'αρχήν αμυντική διάσταση και στρέφεται *erga omnes*, δηλαδή κατά παντός, αφού περιέχει αξίωση αποχής από κάθε επιθετική ενέργεια και υποχρεώνει κάθε παράγοντα της έννομης τάξης, είτε πρόκειται για το

κράτος είτε για φορείς της ιδιωτικής εξουσίας, να μην προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων. Άρα, σύμφωνα και με τους Κ.Μαυριά και Κ.Χρυσόγονο, το δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή προστατεύεται έναντι της κρατικής καθώς και της ιδιωτικής εξουσίας.

Υπό το πρίσμα αυτό, η απειλή του δικαιώματος μπορεί να προσλάβει τις εξής μορφές:

1)Απειλή από τον Τύπο, η οποία όμως δεν αντιμετωπίζεται ως περίπτωση σύγκρουσης δύο συνταγματικών δικαιωμάτων, αλλά μετατέθηκε στο πεδίο σύγκρουσης δύο συμφερόντων: εκείνου του κοινωνικού αιτήματος πληροφόρησης του κοινού, ως βάση της αρχής του φιλελεύθερου πολιτεύματος, και του ατομικού αιτήματος του ιδιωτικού απορρήτου.

2)Απειλή από την κρατική εξουσία, η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί με τους εξής κυρίως τρόπους: α)με εισβολή στο οικιακό άσυλο, β)με παραβίαση του απορρήτου των ανταποκρίσεων και γ) με τήρηση αρχείων πληροφοριών.

3)Απειλή από την ιδιωτική εξουσία, η οποία έχει γιγαντωθεί λόγω της πολλαπλάσιας δυνατότητας συλλογής των στοιχείων και του γενικότερα προσιτού των μέσων συλλογής τους.¹³

Αλλά και κατά τον Μανωλεδάκη, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ.1 εδ.γ' Σ., τα ατομικά και λοιπά δικαιώματα του ανθρώπου ισχύουν όχι μόνο έναντι της κρατικής εξουσίας και των οργάνων της, αλλά και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν (περιπτώσεις ιδιωτών που ασκούν ερευνητικά έργα, όπως δημοσιογράφοι, ιδιωτικοί αστυνομικοί κτλ).¹⁴

Υπάρχει βέβαια και η άποψη του Δαγτόγλου, σύμφωνα με την οποία το άρ.9 παρ.1 εδ.β' του Συντάγματος προστατεύει τον ιδιώτη έναντι προσβολών εκ μέρους των φορέων της κρατικής μόνο εξουσίας και ότι προσβολές εκ μέρους άλλων ιδιωτών απαγορεύονται από ποινικές και αστικές διατάξεις.¹⁵

2)Τριτενέργεια του Δικαιώματος

¹³ Κώστα Γ.Μαυριά, Το Συνταγματικό Δικαίωμα Ιδιωτικού βίου, Αντ.Ν.Σάκκουλας, 1982, σελ.167-170

¹⁴ Ι.Μανωλεδάκη, Το απόρρητο του ιδιωτικού βίου και η έλλογη ποινική προστασία του, Ποινική Δικαιοσύνη, Ιούνιος 2005, σελ.723-724

¹⁵ Π.Δ.Δαγτόγλου, ό.π. Σελ. 397

Το άρθρο 9 παρ. 1 ανήκει στις διατάξεις που εξειδικεύουν το περιεχόμενο του άρθρου 5 παρ.1 του Συντάγματος, το οποίο παρέχει γενική προστασία στην ανθρώπινη προσωπικότητα. Εφόσον η τελευταία αναπτύσσει από τη φύση της τριτενέργεια, το ίδιο θα πρέπει να γίνει δεκτό και για την ειδικότερή της διάταξη.

Το άρθρο 9 παρ.1, όμως, αναπτύσσει και άμεση (αυτοτελή) τριτενέργεια: ο νομοθέτης υποχρεούται να λάβει όλα τα μέτρα για την προστασία του ατόμου από τους κινδύνους που απειλούν σήμερα το απόρρητο του ιδιωτικού βίου μέσω της χρήσης των νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων, αδιάφορο ποιος είναι ο χρήστης τους.

Επίσης, ο δικαστής υποχρεούται, βάσει των άρθρων 87 παρ.2 και 93 παρ.4 του Συντάγματος, να παρέχει αστική προστασία στον προσβαλλόμενο, τόσο επιβάλλοντας κυρώσεις στις παράνομες εισβολές στην ιδιωτική σφαίρα, όσο και ελέγχοντας τη συνταγματικότητα των διατάξεων νόμου προσβλητικών του δικαιώματος.¹⁶

Άλλωστε, η τριτενέργεια του εν λόγω δικαιώματος επιβάλλεται και από το άρ.8 παρ.1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η οποία αποτελεί ισχύον δίκαιο για την ελληνική έννομη τάξη και, μάλιστα, υπερνομοθετικής ισχύος .

Υ)ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Στο άρθρο 9 του Συντάγματος δεν προβλέπεται κανένας περιορισμός του απαραβίαστου της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Περιορισμός προβλέπεται μόνο υπέρ ερευνών που διενεργούνται σε κατοικίες “όπως ορίζει ο νόμος και πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας”.

Στο άρθρο 19 παρ.1, όπου διακηρύσσεται το απολύτως απαραβίαστο του απορρήτου της επικοινωνίας, προβλέπονται υπό τις εγγυήσεις του νόμου περιορισμοί του δικαιώματος υπέρ της δικαστικής αρχής “για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση πολύ σοβαρών εγκλημάτων”.

¹⁶ Κ.Γ.Μαυριά, ό.π.σελ. 195-196

1) Η θέση όμως σε εφαρμογή του άρθρου 48 του Συντάγματος, του σχετικού με την κατάσταση πολιορκίας, αναστέλλει την εφαρμογή του συνόλου ή μέρους των διατάξεων των άρθρων 5 παρ.4,6,8,9,11,12 παρ.1 έως και 4,14,19,22 παρ.3, 23,96 παρ.4 και 97. Σε περίπτωση, λοιπόν, εφαρμογής του νόμου για την κατάσταση πολιορκίας μπορεί να ανασταλεί με απόφαση της Βουλής η ισχύς των διατάξεων 9 και 19 που αφορούν το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής και του απορρήτου της ελεύθερης ανταπόκρισης και επικοινωνίας.

2) Το δικαίωμα της προστασίας της ιδιωτικής ζωής μπορεί να συγκρουστεί με την αρχή της δημοσιότητας των δικαστικών συνεδριάσεων, στην οποία ρητά αναφέρεται το άρθρο 93 παρ. 2 του Συντάγματος. Στη διάταξη αυτή δίνεται κατ'αρχήν προτεραιότητα στη δημοσιότητα αυτή, παρέχεται όμως εξουσιοδότηση στο δικαστήριο να την απαγορεύσει αν κρίνει *“ ότι πρόκειται να είναι επιβλαβής στα χρηστά ήθη ή ότι συντρέχουν ειδικοί λόγοι προστασίας της ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής των διαδίκων”*. Η διάταξη αυτή μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 96 παρ.3 του Συντάγματος, να μην εφαρμοστεί στην περίπτωση των δικαστηρίων ανηλίκων, οπότε και οι αποφάσεις μπορούν να μην απαγγελθούν δημόσια.

3) Τέλος, το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής δύναται να συγκρουστεί και με την ελευθερία του τύπου, όπως αυτή εκφράζεται ρητά στο άρθρο 14 παρ.1 του Συντάγματος. Δεν αντίκεινται στο Σύνταγμα περιορισμοί δημοσιεύσεως στον τύπο ορισμένων ειδήσεων με σκοπό να προστατευθούν συνταγματικώς προστατευτέα έννομα αγαθά σε περιπτώσεις που δεν συντρέχει επιτακτικός λόγος δημοσίου συμφέροντος για την πληροφόρηση του κοινού, αλλά εξυπηρετούνται η σκανδαλοθηρία, ο εκβιασμός, η δυσφήμιση ή άλλοι ιδιοτελείς σκοποί. Οι απαγορεύσεις αυτές αφορούν κυρίως την ιδιωτική ζωή. Με μία χαρακτηριστική μάλιστα απόφασή του, το Σ.τ.Ε. έκρινε πως *“η ερωτική ζωή του προσώπου δεν μπορεί να αποτελέσει θεμιτώς, από συνταγματική άποψη, περιεχόμενο του δικαιώματος πληροφόρησης ή της ελεύθερης*

έκφρασης και διάδοσης στοχασμών”¹⁷. Ισχύει, πάντως, ότι σύγκρουση της ελευθερίας του Τύπου με την προστασία της ιδιωτικής ζωής λαμβάνει χώρα όταν στοιχεία της ιδιωτικής ζωής δημοσιοποιούνται χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου. Αντιλαμβανόμαστε, επίσης, ότι σε περίπτωση σύγκρουσης των δύο αυτών δικαιωμάτων, εκείνο που συνήθως περιορίζεται είναι η ελευθερία του τύπου, όπως ακόμη και ότι κατοχυρώνεται όχι το απόλυτα, αλλά το σχετικώς απαραβίαστο του ιδιωτικού βίου.¹⁸

Το μέτρο, λοιπόν, απορρήτου της ιδιωτικής ζωής είναι μεταβλητό. Πάντοτε όμως παραμένει ένας απαραβίαστος πυρήνας που προσβάλλεται όταν αποκαλύπτονται ή περιγράφονται λεπτομερώς πλευρές της ενδόμυχης ζωής σε βαθμό ή με τρόπο που να θίγεται η προσωπική αξιοπρέπεια του ατόμου. Γενικά, πάντως, μπορούμε να πούμε ότι ο πυρήνας αυτός της σφαίρας του απορρήτου μπορεί να διευρυνθεί ή να μειωθεί. Διεύρυνση υπάρχει στην περίπτωση που κάποιο πρόσωπο επιθυμεί να μην υπάρξει δημοσιότητα για ορισμένα θέματα δημοσίου συμφέροντος, ενώ μείωση υπάρχει όταν παραδίδονται στη δημοσιότητα γεγονότα ή καταστάσεις που, κατά τις κρατούσες κοινωνικές αντιλήψεις, πρέπει να κρατούνται μυστικά. Η μεν διεύρυνση είναι θεμιτή μόνο στο βαθμό που δεν προσβάλλει το δημόσιο συμφέρον και το δικαίωμα του κοινού στην ενημέρωση, η δε μείωση επιτρέπεται εφόσον δεν παραβιάζονται τα χρηστά ήθη και δε θίγονται τα δικαιώματα τρίτων προσώπων.

¹⁷ Σ.τ.Ε. 3545/2002, Τμ. Δ' (υπόθεση “Κορκολής”)

¹⁸ Ι.Μανωλεδάκη, Το Απόρρητο του Ιδιωτικού Βίου και η έλλογη ποινική προστασία του, Ποινική Δικαιοσύνη, Ιούνιος 2005, σελ. 724

VI) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1)Κάμερες

Γεγονός αποτελεί ότι η νομοθεσία ανέκαθεν ακολουθούσε και θα συνεχίσει να ακολουθεί την τεχνολογική εξέλιξη. Τα συστήματα ασφαλείας έχουν πλέον εξελιχθεί τόσο πολύ, με αποτέλεσμα να μην τοποθετούνται μόνο σε χώρους και αντικείμενα, αλλά ακόμα και πάνω σε ανθρώπους. Το θέμα της παρακολούθησης αποκτά πλέον νέες διαστάσεις.

Σήμερα οι κάμερες που υπάρχουν στο λεκανοπέδιο της Αττικής ξεπερνούν τις 10.000. Από αυτές οι 500 περίπου είναι καταγεγραμμένες και ανήκουν στο Δημόσιο. Οι υπόλοιπες ανήκουν σε ιδιωτικές επιχειρήσεις ή και σε ιδιώτες. Πολλές φορές μάλιστα παρατηρήθηκε το φαινόμενο διευθύνσεις σχολείων (ιδιωτικών και δημόσιων) να τοποθετούν κάμερες εντός των αιθουσών όπου πραγματοποιείται το μάθημα, με τη δικαιολογία της διαφύλαξης της ασφάλειας των μαθητών.

Σε αρκετές περιπτώσεις η τοποθέτηση κάμερας γίνεται χωρίς να έχουν τηρηθεί τα ελάχιστα προβλεπόμενα από το νόμο. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα μίας μεγάλης εταιρείας που διατηρούσε κατάστημα στο χώρο υποδοχής κεντρικού ελληνικού αεροδρομίου και η οποία είχε τοποθετήσει 4 κάμερες που παρακολουθούσαν την κίνηση των επιβατών.

Σε σύγκριση, όμως, με τη Βρετανία, η οποία ακολουθεί τα προγράμματα κατά της τρομοκρατίας σε στενή συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες, και στην οποία η αναλογία έχει διαμορφωθεί σε μία κάμερα ανά 14 άτομα, θα μπορούσαμε ίσως να πούμε ότι οι κάμερες βρίσκονται ακόμα σε νηπιακό στάδιο εξάπλωσης στην Ελλάδα.

Δυστυχώς, όμως, δεν είναι πια μόνο οι κάμερες που πρέπει να ανησυχούν το σημερινό πολίτη. Η ιδιωτική μας ζωή έχει αποκτήσει πλήθος νέων “εχθρών”, όπως τα RFIDs (Radio Frequency Identification) που χρησιμοποιούνται ευρέως στα πολυκαταστήματα, την καταγραφή των βιομετρικών μας στοιχείων, την εκμετάλλευση της κινητής τηλεφωνίας και την υποκλοπή μηνυμάτων και καταγραφή ιστοσελίδων μέσω του Internet.¹⁹ Με όλα αυτά τα δεδομένα, είναι δύσκολο να μην υποψιαστεί κανείς ότι ο καιρός της υλοποίησης του οργουελικού “Μεγάλου Αδερφού” πλησιάζει.

Θέμα παρεμφερές με την καταγραφή ιδιωτικών στιγμών μέσω κρυφών καμερών είναι και η αποτύπωση τηλεφωνικών συνδιαλέξεων σε μαγνητοταινία χωρίς τη συναίνεση όλων των συνδιαλεγόμενων. Τα τελευταία χρόνια η νομολογία του Αρείου Πάγου προσανατολίζεται σταθερά προς την ερμηνευτική εκδοχή ότι η αποτύπωση αυτή προσκρούει στα άρθρα 9 παρ.1 εδ.β και 19 παρ.1 εδ.α του Συντάγματος.²⁰

2) Η προστασία των προσωπικών δεδομένων

Η προστασία της ιδιωτικής ζωής του ατόμου συνδέεται άμεσα και με τη διαφύλαξη των κάθε είδους προσωπικών του δεδομένων και, ιδιαίτερα, εκείνων που μπορούν να χαρακτηριστούν ευαίσθητα, όπως η οικογενειακή του κατάσταση, η φυλετική του προέλευση, τα πολιτικά του φρονήματα, η θρησκεία, οι φιλοσοφικές του απόψεις, η υγεία, η

¹⁹ [Http://tovima.dolnet.gr/print_article.php?e=B&f=14458&m=A30&aa=1](http://tovima.dolnet.gr/print_article.php?e=B&f=14458&m=A30&aa=1)

²⁰ Κ.Χ.Χρυσόγονος, ό.π. Σελ.254

συνδικαλιστική του δράση, η ερωτική του ζωή, τυχόν ποινικές διώξεις και καταδίκες κ.τ.λ. Το 1997 θεσπίστηκε ο νόμος ν.2472/1997 περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με τον οποίο επίσης θεσμοθετήθηκε η ανεξάρτητη διοικητική αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Α.Π.Π.Δ.). Λόγω της μεγάλης έκτασης που προσέλαβε ο κίνδυνος για τα προσωπικά δεδομένα εξαιτίας της αλματώδους ανάπτυξης της τεχνολογίας, προστέθηκε το 2001 το άρθρο 9Α, στου οποίου το περιεχόμενο αναφερθήκαμε ανωτέρω.

Καθώς, όμως, το δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συγκρούεται πολλές φορές με άλλα δικαιώματα, όπως εκείνο της ελευθεροτυπίας και του δικαιώματος πληροφόρησης του κοινού, μπορεί με ειδική άδεια της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων να επιτραπεί η χρήση και γνωστοποίηση ορισμένων ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, εφόσον συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος.²¹

VII) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ιδιωτική ζωή του ατόμου αποτελεί αναπόσπαστο συστατικό μέρος της προσωπικότητάς του, με αποτέλεσμα, τυχόν παραβίασή της να αποτελεί διακινδύνευση ακόμα και της πνευματικής του υγείας.

Το δικαίωμα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής αναγνωρίζεται σε όλους τους ανθρώπους, ανεξαιρέτως ιθαγένειας, και κατοχυρώνεται έναντι τόσο της προσβολής εκ μέρους της κρατικής όσο και εκ μέρους φορέων της ιδιωτικής εξουσίας. Η λήψη όλων των απαραίτητων για την προστασία του δικαιώματος αυτού μέτρων αποτελεί υποχρέωση του κοινού νομοθέτη, ώστε να προστατευθεί το άτομο από όλους τους κινδύνους που απειλούν το απόρρητο της ιδιωτικής και, κατ'επέκταση, της οικογενειακής του ζωής. Η υποχρέωση αυτή του κράτους όχι μόνο να μην παραβιάζει το ίδιο, αλλά και να μεριμνά και για το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής από απειλές άλλων επιβεβαιώνει και τον προστατευτικό χαρακτήρα του δικαιώματος.²²

Το δικαίωμα κατοχυρώθηκε ρητά με την εισαγωγή στο Σύνταγμα του

²¹ Α.Γ.Δημητρόπουλος, Σύνταγματικά Δικαιώματα Ειδικό Μέρος, Παραδόσεις Σύνταγματικού Δικαίου Τόμος III, σελ.153-154

²² Α.Γ.Δημητρόπουλος, ό.π.σελ 156

άρθρου 9 παρ.1 εδ. 2, το οποίο παρά την ύπαρξη των άρθρων 2 παρ.1 και 5 παρ. 1 που αφορούν την προστασία της αξίας και της προσωπικότητας του ατόμου και των σχετικών Διεθνών Συμβάσεων, δεν μπορεί να κριθεί ως περιττό, καθώς οι μεν πρώτες παρέχουν μόνο κατευθυντήριες γραμμές, ενώ οι δεύτερες δεν έχουν συνταγματική ισχύ.

Αν και το Σύνταγμα δεν προβλέπει ρητά κάποιο περιορισμό του δικαιώματος προστασίας της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής, περιορισμοί μπορούν να προκύψουν σε ιδιαίτερες περιπτώσεις ύπαρξης κυρίως δημοσίου συμφέροντος, όπως συμβαίνει με το δικαίωμα του κοινού στην ενημέρωση ή με την ανάγκη τήρησης της διαφάνειας.

Το άτομο μπορεί να επιλέξει να διευρύνει ή να μειώσει την ιδιωτική του σφαίρα και μαζί τη σφαίρα του απορρήτου, εφόσον όμως δε θίγονται τα χρηστά ήθη, το δημόσιο συμφέρον ή δικαιώματα τρίτων προσώπων, γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι το μέτρο του απορρήτου της ιδιωτικής ζωής είναι μεταβλητό.

VIII) α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η συγκεκριμένη εργασία τιτλοφορείται “Ιδιωτική Ζωή” και πραγματεύεται το συνταγματικώς κατοχυρωμένο δικαίωμα του κάθε ατόμου στην προστασία της ιδιωτικής του ζωής και των προσωπικών του δεδομένων από την παράνομη προσβολή εκ μέρους οποιουδήποτε τρίτου, είτε αυτός πρόκειται για φορέα της κρατικής είτε της ιδιωτικής εξουσίας. Στο πλαίσιο της εργασίας διερευνήθηκαν το περιεχόμενο του δικαιώματος, το πεδίο ισχύος του, οι φορείς και τα υποκείμενά του, καθώς επίσης επιχειρήθηκε και ένας εντοπισμός των περιορισμών του. Τέλος, περιελήφθησαν και ορισμένα ειδικότερα θέματα, ώστε με τον τρόπο αυτό να γίνει περισσότερο αντιληπτή η μεγάλη σημασία που αποκτά σήμερα το δικαίωμα αυτό στην καθημερινή ζωή του πολίτη.

β. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ (ESSAY SUMMARY)

This specific essay is entitled as “Private life” or “Privacy” and deals with the constitutionally fortified right of each individual to the protection of

his/her private life and his/her personal data from the illegal offense on behalf of any other person, either this person constitutes a possessor of state or private authority. In this essay, the content of the right, its validity field, its possessors and subjects were examined, as well as an approach of its limitations was attempted. Finally, some special issues were included, in order to make more obvious the great importance that this right acquires nowadays in the daily life of each citizen.

ΙΧ) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αραβαντινός Β. , Η προστασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα από την αθέμιτη επεξεργασία τους με ηλεκτρονικό υπολογιστή, Αντ.Ν.Σάκκουλας, 1997
- Γέροντας Α. , Η προστασία του πολίτη από την ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, Αντ.Ν.Σάκκουλας, 2002
- Γέροντας Α. , Το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των πληροφοριών, ΤοΣ 1997
- Δαγτόγλου Π. , Ατομικά Δικαιώματα Α', 2η Αναθεωρημένη Έκδοση, Αντ.Ν.Σάκκουλας, 2005
- Δημητρόπουλος Α. , Συνταγματικά Δικαιώματα Ειδικό Μέρος, Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου Τόμος ΙΙΙ, 2005
- Κρίππας Γ. , Η Ελευθερία του Τύπου έναντι του Δικαιώματος του Ιδιωτικού Βίου, 1972
- Μανωλεδάκη Ι. , Το Απόρρητο του Ιδιωτικού Βίου και η Έννομη Ποινική Προστασία του, ΠοινΔικ, Ιούνιος 2005
- Μαυριάς Κ. , Το Συνταγματικό Δικαίωμα Ιδιωτικού Βίου, Αντ.Ν.Σάκκουλας, 1982
- Μαυριάς Κ. , Προστασία στατιστικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ΔτΑ, 2000

- Μήτρου Λ. , Η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων, Αντ.Ν.Σάκκουλας, 1999
- Μιχαηλίδης-Νουάρος Γ. , Το απαραβίαστο του ιδιωτικού βίου και η ελευθερία του τύπου, ΤοΣ, 1983
- Σταθόπουλος Μ. , Η χρήση προσωπικών δεδομένων και η διαπάλη μεταξύ ελευθεριών των κατόχων τους και ελευθεριών των υποκειμένων τους, ΝοΒ, 2000
- Χρυσόγονος Κ. , Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 3η Αναθεωρημένη Έκδοση, ΝοΒ, 2006

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- www.privacyinternational.org
- www.tovima.dolnet.gr

Χ) ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- ΑΠ 130/1996
- Σ.τ.Ε. 3545/2002
- Σ.τ.Ε. 2063/2003
- Σ.τ.Ε. 395/1978